

MÄÄRUS

Rahandusministri 19. mai 2015. a määruse nr 16 „Maksualase teabevahetuse seadusest tuleneva deklaratsiooni vorm ning selle esitamise ja täitmise korra kehtestamine“ muutmine

Määrus kehtestatakse maksualase teabevahetuse seaduse § 20¹³ lõike 6 alusel.

§ 1. Rahandusministri 19. mai 2015. a määruses nr 16 „Maksualase teabevahetuse seadusest tuleneva deklaratsiooni vorm ning selle esitamise ja täitmise korra kehtestamine“ tehakse järgmised muudatused:

- 1) määruse pealkiri sõnastatakse järgmiselt:
„Maksualase teabevahetuse seadusest tulenevate deklaratsioonide vormide ja andmekoosseisude ning nende esitamise ja täitmise korra kehtestamine“;
- 2) määruse preambul sõnastatakse järgmiselt:
„Määrus kehtestatakse maksualase teabevahetuse seaduse § 8² lõike 5, § 18 lõike 3, § 20³ lõike 4 ja § 20¹³ lõike 6 alusel.“;
- 3) paragrahvi 1 täiendatakse punktiga 16 järgmises sõnastuses:
„16) deklaratsiooni „Aruandekohustusega skeem“ andmekoosseis (lisa 16).“;
- 4) määrust täiendatakse lisaga 16 (lisatud).

§ 2. Määrust rakendatakse 2020. aasta 1. jaanuarist.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Helme
minister

(allkirjastatud digitaalselt)

Veiko Tali
kantsler

Lisa 16 Deklaratsiooni „Aruandekohustusega skeem“ andmete koosseis

Deklaratsioon „Aruandekohustusega skeem“

ARUANDEKOHUSTUSEGA SKEEMI KOHTA ESITATAVAD ANDMED

1. Kohustuslikud andmed:

- 1.1. viitenumber;
- 1.2. rakendamise kuupäev;
- 1.3. kokkuvõte:
 - 1.3.1. skeemi nimetus;
 - 1.3.2. skeemi kirjeldus;
- 1.4. asjassepuutuvad õigusnormid;
- 1.5. skeemi rahaline väärtus;
- 1.6. asjassepuutuvad liikmesriigid;
- 1.7. peamise hüve kriteerium;
- 1.8. skeemi kirjeldusele vastav kriteerium;
- 1.9. skeemi joonis, kui asjakohane:
 - 1.9.1. puudutatud isikud;
 - 1.9.2. omandisuhted;
 - 1.9.3. investeeringute suurus;
- 1.10. asjaomane maksumaksja;
- 1.11. muu teabeandja;
- 1.12. puudutatud isik.

2. Füüsilise isiku andmed:

- 2.1. ees- ja perekonnanimi;
- 2.2. isikukood või selle puudumisel sünni koht ja –kuupäev;
- 2.3. aadress;
- 2.4. residentsuse riik;
- 2.5. elektronposti aadress;
- 2.6. välisriigi residentide puhul maksukohustuslase registreerimise number.

3. Juriidilise isiku või muu õigusliku moodustise andmed:

- 3.1. nimi;
- 3.2. registrikood, kui see on olemas;
- 3.3. aadress;
- 3.4. residentsuse riik;
- 3.5. elektronposti aadress;
- 3.6. välisriigi residentide puhul maksukohustuslase registreerimise number.

Rahandusministri 19. mai 2015. a määruse nr 16 „Maksualase teabevahetuse seadusest tuleneva deklaratsiooni vorm ning selle esitamise ja täitmise korra kehtestamine“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse rahandusministri 19. mai 2015. a määrust nr 16 „Maksualase teabevahetuse seadusest tuleneva deklaratsiooni vorm ning selle esitamise ja täitmise korra kehtestamine“ maksuskeemide alase aruandluskohustuste täitmiseks.

Määruse täiendamise tingib Nõukogu direktiiviga (EL) 2018/822, 25.05.2018, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas (edaspidi direktiiv) kokku lepitud maksuhaldurite vaheline maksuskeemide alane teabevahetus. Direktiivis kokkulepitu tugineb osaliselt OECD teabevahetuse mudelil, mis töötati välja finantskontode alase teabevahetuse takistamise ning tegelike kasusaajate varjamise ärahoidmiseks.

Direktiiv võetakse üle maksualase teabevahetuse seadusega (edaspidi *MTVS*). Sellekohane seaduseelnõu¹ on planeeritud jõustuma 2020. aasta 1. jaanuaril.

Määrusega kehtestatakse maksualase teabevahetuse seaduses kehtestatavate maksuskeemide, finantskontode skeemide ja tegeliku kasusaajate skeemide kohta nõutavad andmed.

Määrus kehtestatakse maksualase teabevahetuse seaduse § 8² lõike 5, § 18 lõike 3, ja § 20¹³ lõike 6 alusel ning rakendatakse alates 2020. aasta 1. jaanuarist.

Teavet tuleb hakata esitama piiriüleste skeemide kohta, mis on maksukohustuslasele üle antud või mida asutakse rakendada 2020. aasta 1. juulist alates. Teave tuleb esitada maksuhaldurile ühe kuu jooksul skeemi üle andmisest või selle rakendamisega alustamisest.

Erandkorras tuleb teave esitada ka skeemide kohta, mille rakendamisega tehti algust ajavahemikul 2018. aasta 25. juunist kuni 2020. aasta 30. juunini. Teave tuleb esitada 2020. aasta 31. augustiks.

1.2. Ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna peaspetsialist Anneli Valgma (telefon 611 3289; anneli.valgma@fin.ee). Määrusele tegi juriidilise ekspertiisi õigusosakonna jurist Virge Aasa (tel 611 3549, e-post virge.aasa@fin.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638, e-post sirje.lilover@fin.ee).

¹ Eelnõu 89 SE I on Riigikogu menetluses ning läbis 11.12 teise lugemise. Dokumentide ja menetlusega saab tutvuda rahanduskomisjoni veebis aadressil: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/c3a50f7c-88b1-4c13-b060-1b484e88b2d5/Maksualase%20teabevahetuse%20seaduse%20muutmise%20seadus>

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 tehakse määruses järgmised muudatused:

Punktiga 1 muudetakse määruse pealkirja. Piiriüleste skeemide esitamiseks ei kehtestata xml formaadis ega tabeli kujul vormi, üksnes andmekoosseisud. Seetõttu tuleb määruse pealkirja sõnastust laiendada ja hõlmata seal lisaks deklaratsiooni vormidele ka andmekoosseisud. Määruse uus pealkiri peaks olema: „Maksualase teabevahetuse seadusest tulenevate deklaratsioonide vormide ja andmekoosseisude ning nende esitamise ja täitmise korra kehtestamine“.

Punktiga 2 muudetakse määruse preambulit. Kehtiva määruse kohaselt kehtestatakse see järgmiste maksualase teabevahetuse seaduse volitusnormide alusel: § 8² lõige 5 (EL ja OECD finantskontode deklaratsioonid), § 18 lõige 3 (FATCA deklaratsioonid) ja § 20³ lõige 4 (riikidepõhise aruandluse deklaratsioonid). Maksualase teabevahetuse seaduse muutmise seadusega laiendatakse aruandluskohustus piiriülestele skeemidele (maksuskeemid, finantskontode alasest teabevahetusest kõrvale hoidumise skeemid ning tegeliku kasusaaja varjamise skeemid). MTVS § 20¹³ lõikega 6 sätestatakse valdkonna eest vastutava ministri volitus kehtestada määrusega aruandluskohustusega skeemide kohta esitatavate andmete koosseis. Sellest tulenevalt lisatakse määruse preambulile viide ka MTVS § 20¹³ lõikele 6.

Punktiga 3 täiendatakse § 1 punktiga 16, millega kehtestatakse aruandekohustusega skeemide kohta esitatavad andmed ehk deklaratsiooni „Aruandekohustusega skeem“ andmekoosseis. Andmekoosseisude kehtestamisel on võetud aluseks Euroopa komisjoni välja töötatud vorm², mille alusel maksuhaldurid hakkavad piiriüleste skeemide andmeid esitama komisjoni peetavale keskregistrile.

Määrusega avatakse üksikasjalikumalt MTVS § 20¹³ lõikega 1 sätestatud teavitamiskohustus. Viidatud sätte kohaselt tuleb maksuhaldurile esitada aruandekohustusega skeemi kohta järgmine teabeandjale teadaolev teave:

- 1) teabeandjaid ja asjaomaseid maksukohustuslasi tuvastada võimaldavad andmed, sealhulgas nimi, füüsilise isiku puhul sünniaeg ja -koht, residentsus, isiku- või registrikood ning maksukohustuslasena registreerimise number, kui see on olemas;
- 2) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikutega seotud isikuid tuvastada võimaldavad andmed;
- 3) kriteeriumid, mis muudavad piiriülese skeemi aruandekohustusega skeemiks;
- 4) skeemi nimetus, kui see on olemas;
- 5) skeemi sisu kokkuvõtte, sealhulgas asjasse puutuvate majandustoimingute või -tehingute kirjeldus, ilma et avaldataks äri-, tööstus- või kutsesaladust, turundusprotsessi ega teavet, mille esitamine oleks vastuolus avaliku korraga;
- 6) skeemi rakendamise alguse kuupäev;
- 7) skeemi õiguslikud üksikasjad;
- 8) skeemi rahaliselt hinnatav väärtus;
- 9) liikmesriik, millega asjaomane maksukohustuslane on seotud või mida aruandekohustusega skeem tõenäoliselt puudutab;
- 10) muu isik, keda aruandekohustusega skeem tõenäoliselt mõjutab, ning liikmesriik, millega isik on seotud;
- 11) täiendava teabe esitamise korral skeemi või skeemiosa viitenumber.

² XML formaadis vorm ise ei ole avalikult kättesaadav. See on kitsalt maksuhalduritele teabe edastamiseks.

Eraldi on välja toodud, et andmed tuleb esitada asjakohasel juhul peamise hüve kriteeriumi kirjeldus ja asjaolud, samuti skeemi joonis, kui see olemas on. Tähele tuleb panna, et teavet tuleks esitada ka skeemiga hõlmatud ühingute omandisuhete kohta, samuti võimalike investeeringute suuruse kohta. Juhul, kui skeemi väljatöötamisega olid ühiselt seotud mitmed teabeandjad, tuleks ka sellest maksuhaldurit teavitada.

Selleks, et vältida topeltaruandlust ning võimaldada erinevates riikides esitatud andmeid kokku viia, tuleb skeemi kohta andmete esitamisel märkida ära ka skeemile antud viitenumber³. Seda juhul, kui teave esitatakse nii terve skeemi kohta esimesel korral kui ka skeemi osa kohta teabe andmisel. Siin ei ole vahet, kas teabeandjatel on aruandekohustus ühes ja samas Euroopa Liidu liikmesriigis. Viitenumbri teatab Eesti teabeandjale Maksu- ja Tolliamet ning teabeandjatel tuleb omavahel viitenumbrit jagada, et tagada korrektne aruandluskohustuse täitmine. Kohustuse saab täita juriidilise isiku või füüsilise isiku tasandil, kuid maksunõustamisteenuse osutamisel sama ühingu alt eeldatakse kohustuse täitmist juriidilise isiku tasandil. Mitme isiku koostöös välja töötatud skeemi puhul esitab iga teabeandja skeemi kohta temale teada oleva teabe. See võib tähendada, et osa lahtreid võib jääda täitmata ja skeemi kohta tuleb kogu teave kokku viia viitenumbrite kaudu komisjoni keskreistris. Teabe esitamise kohustuse võib täita ka ainult üks teabeandjatest, edastades teistele teabeandjatele talle teavitatud viitenumbrit, millele nad saaksid viidata aruandekohustuse täitmise tõendamiseks.

Punktis 4 on määrusele lisatud lisa 16, milles on kirjeldatud deklaratsiooni „Aruandekohustusega skeem” andmekoosseis.

Eelnõu § 2 sätestab määruse rakendamise aja, milleks kavandatakse 1. jaanuar 2010. a.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele. Eelnõu on kooskõlas nõukogu direktiiviga 2018/822/EL, mis on vastu võetud 25. mail 2018 ning millega muudeti direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas.

4. Määruse mõjud

Direktiivi rakendamise mõjud on kirjeldatud üksikasjalikult seaduse eelnõu seletuskirjas, millega direktiiv üle võetakse. Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid mõjusid.

Teabeandjate (maksunõustajate) halduskoormus seoses muudatustega tervikuna kindlasti mõõdukas mahus kasvab, kuna nõustamisteenuse käigus tuleb selgitada välja enda aruandekohustuse olemasolu ja selle ulatus, kaardistada ja välja selekteerida teavet, mida muidu eraldi tingimata ei analüüsitaks ning edastada andmed korrektselt maksuhaldurile. Samas puudutab aruandekohustus teabeandjal olemas olevat teavet.

Samuti kasvab väheses mahus maksuhalduri töökoormus, kuna eelnõu paneb kohustuse koostada uusi juhendeid, nõustada nii teabeandjaid kui maksukohustuslasi, analüüsida kogutud andmeid, korraldada andmete edastamine keskreistrile, tuvastada saadud teabe hulgast maksuriskid ning need (koostöös rahandusministeeriumiga) kõrvaldada.

³ Viitenumbri kohustuse kehtestas Euroopa komisjon oma rakendusmäärusega: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1568641189012&uri=PI_COM%3AC%282019%292267

Suurem on koormus nii teabeandjatel kui maksuhalduril aruandekohustuse sisseviimise aastal, kuna rahvusvaheliste kohustuste abstraktne olemus vajab esmalt omavahelises dialoogis ja praktikas konkretiseerimist, et leida vajalik proportsionaalne tasakaal direktiivi eesmärgi täitmise ja aruandekohustusega kaasneva koormuse vahel.

Maksukohustuslase jaoks kaasneb teabeandjaga sarnane mõõdukas halduskoormuse tõus juhul, kui ta aruandekohustusega skeemi ise välja töötab. Muudel juhtudel jääb maksukohustuslase halduskoormus hinnanguliselt samaks.

Positiivseks mõjuks koos tulumaksuseaduses tehtavate muudatustega⁴ saab pidada konkurentsikeskkonna paranemist tänu maksukuulekuse tõusule, mis omakorda toetab ka riigi maksutulude laekumist. Direktiivi ülevõtmine aitab vähendada maksude agressiivset planeerimist ning ära hoida Eesti mainelangust, mis võiks kaasneda, kui me ei ühine piiriülese teabevahetuse võrgustikuga. Meie õiguskeskkonda oleks sellisel juhul võimalik ära kasutada maksudest kõrvalehoidumiseks või vara ja selle tegeliku kasusaaja peitmiseks rahvusvahelisel tasandil.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Skeemide alane teave edastatakse Euroopa komisjoni peetavasse keskregistrisse. Teabe vahetamine keskregistriga toimub Euroopa Liidu loodud ühise teabevõrgu (CCN) kaudu, mis ajakohastatakse. Euroopa komisjon on välja töötanud piiriüleste skeemide alase riikidevahelise aruandluse vormi. Maksuhaldur peab arendama sissetuleva teabe töötlemise rakenduse, et koostada keskregistrisse edastatava teabe koondvorm.

Teabe vastuvõtmise valmisoleku loomiseks ning EL poolt loodavate rakendustega liitumise kulu jääb MTA hinnangul 600 000 euro juurde. Liidestamine on seda kallim, mida keerukam see on ja mida enam sisaldab infosüsteem erinevaid kasutusvõimalusi, näiteks sõnumite valideerimine, automaatne vigade kontroll, veateadete raporteerimine vmt (teave tuleb üles laadida masinloetavas XML struktuuris, mitte pdf formaadis).

MTA-l on tarvis arendada IT süsteeme, mis võimaldavad kohustatud isikutel esitada ja MTA-l vastu võtta ja töödelda (sh kontrollida) skeemide alast teavet, esitada teave komisjoni väljatöötatud vormil keskregistrisse ning sealt Eestit puudutavate skeemide alane teave alla laadida ning seda töödelda.

Halduskulud aastate lõikes:

Aastad	2020	2021	2022	2023
IT arenduse väljatöötamine	600 000	0	0	0
IT arenduse iga-aastane jätkuarenduste vajadus, 10% alginvesteeringust	0	60 000	60 000	60 000
Iga-aastane hooldus	31 500	31 500	31 500	31 500
Täiendav personalivajadus	41 276	41 276	41 276	41 276

⁴ Vt rahanduskomisjoni veebilehel: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/0bd7e444-516e-42a6-bcb1-51d1eea139af/Tulumaksuseaduse%20muutmise%20ja%20sellega%20seonduvalt%20teiste%20seaduste%20muutmise%20seadus>

1 rakendusadministraator (IT - tehniline tugi 4)				
KOKKU	672 776	132 776	132 776	132 776

2020'ks aastaks teabevahetuse valmiduse saavutamiseks on tarvis esmalt investeerida IT arendustesse. Jätkaaastatel tuleb arvestada hoolduse ja mõningate täiendavate arendustega ning sellega seotud personalikuluga. Arendustes tuleb arvestada võimaliku lähiaastatel lisanduva finantskontosid ja tegelikke kasusaajaid puudutavate skeemide alase teabevahetusega OECD riikide vahel.

MTAs tehakse eelnõu rakendamiseks vajalikud muudatused ametnike töökorralduses. Rahvusvaheliste kohustuste laienemisega lisandub pidevalt uusi tööülesandeid ja suureneb töö maht, mistõttu võib tekkida edaspidi vajadus täiendava ressursi järgi.

Määruse rakendamisega seotud kulud kantakse riigieelarvest, Maksu- ja Tolliamet on esitanud taotluse kulude osaliseks katmiseks struktuurifondidest.

MTA hinnangul võib seaduse rakendamise esimestel aastatel laekuda teavet kuni mõnesaja skeemi kohta. Vahetut märkimisväärset rahalist tulu seaduse rakendamisega ei pruugi kaasneda, küll aga võib skeemidest varasem teadasaamine hoida kokku maksuhalduri kontrolliressurssi.

6. Määruse rakendamine

Määrust on planeeritud rakendada 2020. aasta 1. jaanuarist, mil on planeeritud jõustuma direktiivi üle võttev seadus.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile. Teiste ministeeriumidele valitsemisala määrus ei puuduta ega pane neile kohustusi.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks huvirühmade esindajatele: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda; Eesti Tööandjate Keskliit; Eesti Maksumaksjate Liit; Audiitorkogu; Eesti Advokatuur; AS PricewaterhouseCoopers; KPMG Baltics OÜ; Advokaadibüroo Sorainen AS; Advokaadibüroo CORE Legal OÜ; Advokaadibüroo Eversheds Sutherland Ots&Co; OÜ Baltic Network; OÜ Advokaadibüroo Rask; Advokaadibüroo Glikman Alvin LEVIN OÜ; Advokaadibüroo LOOR OÜ, Deloitte Advisory AS.